

визначають параметри всього законодавчого регулювання та є критерієм оцінки законодавства, яке приймається та діє. І дуже важливо, що Конституція України закріпила основні принципи організації виборів та участі в них суб'єктів та учасників виборчого процесу, оскільки вибори та виборче право становлять одну з основ політичної системи.

Визначення правил участі громадян у виборах має важливе значення для національного виборчого законодавства, в тому числі і принципів. Зумовлено це тим, що: "... принципи виборчого права України – це керівні положення, які визначають ступінь і зміст реалізації та гарантування виборчих прав громадян України і забезпечують установленій Конституцією та законами України порядок організації і проведення всіх видів виборів у державі" [5, с. 296].

Отже, під принципами виборчого права необхідно розуміти основні ідеї, які відображають демократичну природу виборів як конституційної основи народовладдя, що визначають фундамент правового регулювання виборчих прав, гарантій, процедур, які забезпечують законодавчо визначене, чітко збалансоване, нефальсифіковане проведення виборів різного рівня, реалізацію та захист виборчих прав громадян. Тому, необхідно вважати, що питання принципів виборчого права не може бути зведене тільки до суб'єктивного права громадян на участь у виборах, а також і до гарантій їх реалізації. Такий підхід до принципів виборчого права сприятиме системному сприйняттю механізму правового забезпечення виборчих взаємовідносин та можливості диференціювати їх на окремі види, які мають певне значення у формуванні єдиного правового режиму в організації та проведенні виборів, реалізації та захисті виборчих прав громадян.

#### **Список використаних джерел:**

1. Избирательное право и избирательный процесс в Российской Федерации. Учебник для вузов. Отв. ред. – доктор юридических наук А.В. Иванченко. – М.: Издательство НОРМА, 1999. – 856 с.
2. Дмитриев Ю.А., Израелян В.Б. Избирательное право и процесс в Российской Федерации. – Ростов-на-Дону: Изд-во "Феникс", 2004. – 864 с.
3. Ковальчук О.Б. Виборчий процес в Україні: Автореф. Дис ...канд. юрид. наук: 12.00.02 – конституційне право. Одеса, 2003. – С. 4.
4. Марцеляк О.В. Вибори народних депутатів України: Навчальний посібник. – Харків: ТОВ "ПРМЕТЕЙ-ПРЕС", 2007. – 620 с.
5. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В.Л. Федоренка. – 4-е вид., перероб. і доопр. – К.: Видавництво Ліра-К, 2012. – 576 с.

**Добровальський О. С.,**  
слухач 5-В курсу ННІЗДН НАВС.

## МІСЦЕ ТА РОЛЬ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ У МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН

Забезпечення прав і свобод людини – це створення умов, необхідних для здійснення прав людини, та напрями державної діяльності – забезпечення реалізації прав людини, охорона та захист прав і свобод людини. Саме держава зобов'язана забезпечити кожну людину, якщо її права порушено, ефективними засобами правового захисту.

Найважливішим чинником реального забезпечення прав і свобод людини, поряд з їх визнанням, дотриманням і повагою, є гарантування, яке здійснюється за допомогою специфічних засобів – гарантій, що надають усім елементам правового статусу особи реального змісту, завдяки яким стає можливим безперешкодне здійснення прав і свобод, їх охорона від можливих протиправних посягань і захист від незаконних порушень.

Особливе місце тут посідають суд, прокуратура та інші правоохоронні органи. Правоохоронні органи – система державних та уповноважених державою громадських формувань, основною функцією яких є боротьба зі злочинністю та іншими правопорушеннями. До правоохоронних органів належать прокуратура, суди, органи Міністерства юстиції, органи Міністерства внутрішніх справ, Служба безпеки, Державний департамент України з питань виконання покарань, Митна служба, прикордонна служба, адвокатура, нотаріат, податкова міліція, різні державні комісії та комітети, що здійснюють правозастосовчу або правоохоронну діяльність.

Сфера діяльності органів внутрішніх справ має складну і багатопланову структуру. Вона включає в себе певні групи суспільних відносин, які пов'язані: із захистом особи і держави від злочинних та інших протиправних посягань; із забезпеченням громадського порядку та громадської безпеки; із захистом об'єктів незалежно від форм власності; з розкриттям і розслідуванням злочинів; із забезпеченням дотримання правил перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства тощо.

Згідно із Законом України "Про міліцію" (ст. 2) основними її завданнями є: забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і законних інтересів; своєчасне запобігання злочинам та адміністративним правопорушенням; швидке і повне розкриття злочинів; охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки; захист власності від протиправних посягань; надання правової та організаційної допомоги громадянам, посадовим особам та іншим суб'єктам у здійсненні їх законних прав та інтересів. Таким чином, гарантія прав і свобод людини й громадянина міліцією реалізується через виконання нею своїх головних функцій. У підсумку всі інші завдання є похідними від головного – забезпечення захисту прав і свобод людини та громадянина у комплексі з інтересами суспільства.

Аналіз законодавства та практики роботи різноманітних служб дозволяють визначити такі основні напрямки діяльності органів, служб та підрозділів МВС України щодо забезпечення реалізації, охорони та захисту конституційних прав, свобод і законних інтересів громадян: захист людини, її життя, здоров'я, прав, свобод та законних інтересів незалежно від віку, статі, національності, расової приналежності, мови тощо; недопущення у своїй

діяльності незаконних обмежень і порушень прав, свобод та законних інтересів громадян; безпосередня охорона задекларованих у Конституції держави прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина; забезпечення необхідних умов реалізації громадянами певних прав, свобод та законних інтересів.

Міліція поряд з іншими правоохоронними органами покликана приводити в дію механізм правової охорони.

Конституційні норми, спрямовані на забезпечення державою реалізації, охорони та захисту прав, свобод і законних інтересів людини й громадянина, потребують від міліції та інших правоохоронних органів послідовно спрямовувати свою правозастосовчу діяльність на забезпечення добробуту людини, ґрунтуючись при цьому на принципі верховенства положень, закріплених в Основному Законі держави, дотримання якого є однією з головних умов створення демократичної, соціальної, правової держави. Його реалізація пов'язана із втіленням у життєдіяльність суспільства формули: "людині дозволено все, що не заборонено законом".

Забезпечення, гарантованість, реалізація, охорона та захист прав, свобод і законних інтересів людини передбачають не тільки відповідну діяльність державних органів, а також активні дії у межах закону самого носія гарантованих Конституцією України прав та свобод з поновлення ним свого порушеного права без звернення до компетентних органів, і міліція реалізації цього положення повинна сприяти.

Згідно з чинним законодавством України органи внутрішніх справ повинні гарантувати громадянам України і всім, хто перебуває на її території тимчасово, забезпечення відповідних умов реалізації їх прав і свобод.

Міліція виконує завдання у межах компетенції у точній відповідності до конституційних гарантій забезпечення прав і свобод людини: принципу презумпції невинуватості у вчиненні злочину; обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину (ч. 2, 3 ст. 61 Конституції України); кожен, у випадках, передбачених законом, має право на правову допомогу. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав (ст. 59 Конституції України); ніхто з працівників міліції при виконанні завдань не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази (відповідно до ст. 60 Конституції України); найголовніше те, що оцінка роботи органів міліції здійснюється населенням.

Органи внутрішніх справ, порівняно з іншими правоохоронними органами, вирішують найбільш широке коло питань, пов'язаних із захистом прав, свобод і законних інтересів людини. Тому дуже важливо визначити роль та значення держави в цілому, окремих її органів у забезпеченні реалізації конституційних прав і свобод людини. Тут важливу роль відіграє ефективна діяльність правоохоронних органів, зокрема органів внутрішніх справ (міліції). Їх функції у механізмі реалізації прав і свобод людини, як уже зазначалося, різноманітні: від створення гарантованих умов їх реалізації у громадських місцях до захисту злочинно порушених, із застосуванням найсуворіших за законом примусових заходів.